

GGY343

BANKACILIK

Dr. Bahşayış FIRATOĞLU

Ankara Üniversitesi UBF Gayrimenkul Geliştirme ve Yönetimi Bölümü

INTERNATIONAL
VALUATION
STANDARDS
COUNCIL

RICS

Para Arzı

04.12.2019

INTERNATIONAL
VALUATION
STANDARDS
COUNCIL

RICS

GGY 343 2019-2020 Güz

varıvılı

Bazı kavramlar

- Para arzı: parasal sistemin (merkez bankası ve bankalar) ürettiği para miktarı
- Asli Para: merkez bankası tarafından üretilen para – banknotlar ve madeni para – ölçülmesi kolay
- Kaydi Para: merkez bankası ve bankalar tarafından kredi verilmek suretiyle üretilen para
- Para Tabanı:
- Para Çarpanı:
- Kısmi Rezerv Bankacılığı
- Para arzının ölçülmesi

INTERNATIONAL
VALUATION
STANDARDS
COUNCIL

RICS

Para arzının ölçülmesi

- Ekonomistlerin para çarpanını formüle etmeleri ancak 1960'larda mümkün olabiliyor.
- Daha önce para arzı ölçülmemiş.
- 1963'te Milton Friedman-Anna Schwarz «Monetary History of US» (ABD'nin parasal tarihi)
- Bu çalışma için 1860'lardan 1960'lara kadar olan dönem için tek tek banka ve Fed bilançolarından mevduat, rezerv ve merkez bankası parasının hesaplamasını yapıyorlar.
- Bu kayıtlar olmadığı için, daha önce ekonomideki toplam para arzını ölçmek mümkün değil.

INTERNATIONAL
VALUATION
STANDARDS
COUNCIL

RICS

Para çarpanı

- Temel varsayımlar:
 - Bankalar yatırılan vadesiz mevduatlar için belli bir rezerv tutar. (bu para yaratma mekanizmasının en temel olgusu)
 - Bu rezerv üzerindeki miktarı faiz kazanmak için kredi olarak kullanır
 - Kişiler elindeki paranın bir kısmını nakit olarak tutar, kalanını mevduata yatırır

Bankaların kredi vermesi aynı zamanda o kişiye mevduat açmak demektir.

INTERNATIONAL
VALUATION
STANDARDS
COUNCIL

RICS

Para tabanı

- Merkez bankasının bankalar aracılığı ile ekonomiye sürdüğü para miktarı (banknotlar)

$$B = R + C$$

B= para tabanı

R= bankaların rezervi

C= kişilerin elindeki nakit

INTERNATIONAL
VALUATION
STANDARDS
COUNCIL

RICS

Kaydi para

- Kişiler paralarının bir miktarını nakit olarak tutarken geri kalanını bankaya yatırır

Kişilerin toplam parası = D + C

D= bankalardaki mevduat

C= kişilerin elindeki nakit

Bunların hangi oranlarda olacağı ekonomideki para miktarını etkiler

INTERNATIONAL
VALUATION
STANDARDS
COUNCIL

RICS

Kaydi para -2

- Bankalar kendilerine yatırılan mevduatın belli bir kısmını karşılık / rezerv olarak tutar
 - Zorunlu rezervler /kanuni karşılık
 - İhtiyari rezervler

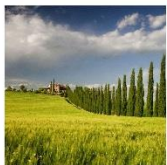
INTERNATIONAL
VALUATION
STANDARDS
COUNCIL

RICS

Para Politikası Araçları

INTERNATIONAL
VALUATION
STANDARDS
COUNCIL

RICS

Para Politikası Araçları

1. Açık Piyasa İşlemleri
2. Reeskont Oranı
3. Zorunlu Rezerv Oranı

INTERNATIONAL
VALUATION
STANDARDS
COUNCIL

RICS

Açık Piyasa İşlemleri

- En çok kullanılan politika aracı
- MB'nın piyasadan devlet tahvili/hazine bonosu alması/satması
- Tahvil alırsa piyasaya para sürer/satarsa piyasadan para çeker
- Para tabanını doğrudan etkiler

INTERNATIONAL
VALUATION
STANDARDS
COUNCIL

RICS

Reeskont Oranı

- Bankalara verilen kredilere uygulanan faiz oranı
- Bankaların merkez bankasından sağladığı likidite
- MB pasif rodedir. Faizi düşürse de bankaları kredi almaya zorlayamaz

INTERNATIONAL
VALUATION
STANDARDS
COUNCIL

RICS

Zorunlu Rezerv/Karşılık Oranı

- MB tarafından belirlenen ve bankalarca mevduatlar karşılığında tutulması zorunlu olan rezerv oranı (kredi verilemeyecek miktarı belirler)
- Artarsa bankaların verebileceği kredi miktarı düşer
- Para arzı için etkin bir araç, ancak bankaları likidite sıkıntısına sokabilir.
- Para çarpanını etkiler

INTERNATIONAL
VALUATION
STANDARDS
COUNCIL

RICS

Para Arzının İçsel/Dışsal Olması

1. Klasik, Neoklasik ve Monetarist ekonomistlere göre para arzı dışsal-para talebinden bağımsız, sadece MB tarafından belirlenen
2. Post Keynesyenler: para arzı finansal araçlar ve kredi kullananlar arasındaki etkileşimle belirlenir. (İçsel)
 - Onaylayıcı içsellik:
 - Para arzının finansal piyasalardaki talep baskısı ile belirlenmesi -Bankaların yeterli rezervleri olmadığı durumda MB bunu karşılamak zorunda, yoksa sistemin istikrarı bozulur.
 - Yapısal içsellik:
 - Sıkı para politikası sonucunda rezervleri azalan bankalar finansal yeniliklerle kendilerine kaynak yaratır. Euro-dolar borçlanma, mevduat sertifikası, repo, türev ürünler...

INTERNATIONAL
VALUATION
STANDARDS
COUNCIL

RICS

